

§ 31. Zastosowanie § 2 niniejszych przepisów do istniejących mostów kolejowych i drogowych nieodpowiadających wymaganiom §§ 25, 26, 27, 28, 29 i 30 tych przepisów może mieć miejsce tylko po każdorazowym uprzednim porozumieniu się Ministrów Robót Publicznych i Kolei.

Kierownik Ministerstwa Robót Publicznych:
Rybczyński
Minister Kolei: *Tysza*

642.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 14 lipca 1924 r.

o nadaniu nowego brzmienia rozporządzeniu z dnia 8 listopada 1920 r. o środkach przeciwko zwijaniu i unieruchamianiu zakładów.

Na podstawie §§ 4 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 1924 roku w sprawie zmiany względnie uzupełnienia niektórych postanowień niemieckich rozporządzeń, dotyczących demobilizacji gospodarczej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 58 poz. 587) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie z dnia 8 listopada 1920 r. (D. U. Rzeszy Niem. str. 1901) o środkach przeciwko zwijaniu i unieruchamianiu zakładów otrzymuje brzmienie, podane w załączniku do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *L. Darowski*

Załącznik (do poz. 642).

Rozporządzenie o środkach przeciwko zwijaniu i unieruchamianiu zakładów.

§ 1.

Właściciele albo kierownicy zakładów przemysłowych (§ 105b ust. 1 ordynacji przemysłowej Rzeszy Niemieckiej) oraz przedsiębiorstw komunikacyjnych, w których przeciętnie pracuje przynajmniej 20 robotników, jednakże z wyłączeniem Zakładów Państwowych, obowiązani są donieść uprzednio właściwej władzy demobilizacyjnej, którą wyznaczy Minister Pracy i Opieki Społecznej:

1) o zwinięciu całkowitem lub częściowym zakładów albo o pozbawieniu zakładu przedmiotów, dotychczas do niego należących, a w szczególności o sprzedaży lub o uczynieniu ich niezdatnymi do użytku, jeżeli przez to znacznie się zmniejsza zdol-

ność wytwórcza przedsiębiorstwa. Przepis niniejszy ma odpowiednie zastosowanie do praw, z zakładem związanych;

2) o zaprzestaniu korzystania z urządzeń zakładu całkowicie lub częściowo, o ile przez to:

a) w zakładach albo samodzielnych działach zakładów, zatrudniających zwykle mniej niż 200 pracowników, podlega wydaleniu 10 pracowników,

b) w zakładach albo samodzielnych działach zakładów, zatrudniających zwykle przynajmniej 200 pracowników — 5% zatrudnionej w zakładzie liczby pracowników, w każdym razie zaś, o ile podlega wydaleniu więcej niż 50 pracowników; niema obowiązku zawiadomienia o przerwach i ograniczeniach ruchu, uwarunkowanych właściwościami zakładu.

Zamierzone zarządzenie nie może być w wypadku 1-ym przeprowadzone przed upływem 6 tygodni, w wypadku zaś 2-im przed upływem 4 tygodni od zgłoszenia zawiadomienia. Jeżeli zarządzenie to nie zostało przeprowadzone w ciągu miesiąca od upływu terminów, ustalonych w zdaniu 1 niniejszego ustępu, a w wypadku § 4 ustęp 1 p. 1 w ciągu miesiąca od upływu ustalonych tam terminów, to zawiadomienie winno być zgłoszone ponownie z uwzględnieniem założeń ustępu 1.

Jeżeli zarządzenie o charakterze, określonym w ustępie 1 p. 2 musi być przedsięwzięte niezwłocznie, to zawiadomienie o niem winno być zgłoszone niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 3-ch dni.

Niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 3 dni od zgłoszenia zawiadomienia, winny być właściwej władzy demobilizacyjnej zakomunikowane całkowicie rzeczywiste zapasy surowców i materiałów, szczególnie zaś materiałów opałowych i półfabrykatów, znajdujących się w danym zakładzie lub samodzielny dział jego.

Pracownikami w znaczeniu niniejszego rozporządzenia są pracownicy w znaczeniu ustawy o radach załogowych.

§ 2.

W ciągu okresów, ustalonych w § 1 ustęp 2 i w wypadkach § 1 ustęp 3 w ciągu 4-ch tygodni od wniesienia zawiadomienia, nie może bez zgody właściwej władzy demobilizacyjnej nastąpić zmiana faktycznego i prawnego stanu rzeczy, o ile wpływa to ujemnie na utrzymanie w zakładzie ruchu prawidłowego. Szczególnie zaś wolno dysponować zapasami, wymienionymi w § 1 ustęp 4 i tylko w ramach prawidłowej gospodarki w zakładzie.

Wydalania, wychodzące poza ramy § 1 ustęp 1 p. 2 są w okresach, przewidzianych w § 1 ustęp 2-gi, dopuszczalne jedynie za zgodą Ministra Pracy i Opieki Społecznej względnie osoby przez niego upoważnionej. Jeżeli pracodawca w powyższych okresach nie może w pełni zatrudnić pracowników, zarządzi Minister Pracy i Opieki Społecznej, względnie osoba przez niego upoważniona, skrócenie czasu pracy poszczególnego pracownika (rozłożenie pracy) na przeciąg tych okresów. Przy takim rozłożeniu czasu pracy pracownika nie może jednak wynosić mniej, niż 24 godziny na tydzień.

W razie rozłożenia pracy, pracodawca ma prawo obniżyć zarobki lub płace pracowników odpowiednio do skrócenia czasu pracy, jednak dopiero od chwili, w której dopuszczalna jest zmiana warunków pracy w myśl ogólnych postanowień ustawowych lub umownych.

Utrzymuje się w mocy prawo do zwolnienia bez wypowiedzenia z przyczyn, uprawniających ustawowo do wypowiedzenia stosunku pracy bez przestrzegania terminu wypowiedzenia.

Zwolnienia, które byłyby nieważne przy przestrzeganiu obowiązku ich zgłaszania, są również nieważne wówczas, jeżeli temu obowiązkowi zadość nie uczyniono.

§ 3.

Właściwa władza demobilizacyjna winna niezwłocznie wyjaśnić, w porozumieniu się z kierownictwem zakładu i przedstawicielstwem robotniczym, ewentualnie przy współudziale rzeczoznawców, szczególnie właściwych organizacji fachowych (np. gospodarczych organów samorządowych, urzędów handlu zagranicznego) i urzędowych organizacji zawodowych, jakie warunki wywołały zamierzone zarządzenie. Wyjaśnienie to nastąpić musi w ciągu okresów, wymienionych w § 2. Badanie winno również dotyczyć środków zaradczych, jakie wydawałyby się właściwe celem usunięcia trudności gospodarczych zakładu.

Minister Pracy i Opieki Społecznej i właściwe władze demobilizacyjne uprawnione są do przedsięwzięcia wszelkich zarządzeń, które wydadzą się odpowiednio celem wyjaśnienia istotnych warunków zakładu i zapobieżenia przekroczeniom § 2.

§ 4.

Właściwa władza demobilizacyjna jest uprawniona:

1) do przedłużenia w razie koniecznej potrzeby w wypadku § 1 ustęp 1 p. 1 o miesiąc okresu, ustalonego w § 1 ust. 2, a jeżeli istnieje nadal konieczność — o dalsze 2 miesiące. Przepisy §§ 2 i 3 mają odpowiednie zastosowanie;

2) do zajęcia i do wywłaszczenia na rzecz Skarbu Państwa w wypadku § 1 ustęp 1 p. 1 i 2 zapasów, wyszczególnionych w § 1 ustęp 4, w wypadku § 1 ustęp 1 p. 1 także przedmiotów, którym grozi albo których dotyczy zwinięcie lub usunięcie. Władze demobilizacyjne mogą zamiast wywłaszczenia nakazać przekazanie przedmiotów osobie innej, przez nie wyznaczonej. Zajęcie nastąpić może tylko w ciągu okresów, wymienionych w §§ 2, 4 ustęp 1 p. 1; wywłaszczenie albo przekazanie musi nastąpić najpóźniej w ciągu 2 tygodni od upływu tych okresów.

W wyniku zajęcia przedmioty, których ono dotyczy, nie mogą być bez zgody władzy demobilizacyjnej poddane żadnym zmianom i akty o charakterze prywatno-prawnym ich dotyczące są nieważne. Równoznaczne aktom prywatno-prawnym są zarządzenia wydane w drodze egzekucji przymusowej lub zajęcia. Podczas okresu zajęcia obowiązana jest osoba, której dotyczy zajęcie, przechowywać przedmioty zajęte i opiekować się nimi. Zajęcie traci

moc prawną z chwilą wywłaszczenia lub przekazania albo jeżeli to nie nastąpiło, z chwilą upływu terminów, wymienionych w ustępie 1 p. 2.

Wykonanie uprawnień ustanowionych w ustępie 1 następuje w trybie doręczenia właścicielowi albo kierownikowi zakładu odpowiedniej decyzji. Z chwilą otrzymania przez osobę, której to dotyczy, zawiadomienia o wywłaszczeniu lub przekazaniu, przechodzi prawo własności przedmiotu lub cofnięte uprawnienie na Skarb Państwa albo na osobę, w zarządzeniu wskazaną. Przeciwko przedłużeniu terminów w myśl ustępu 1 p. 1 może być do Ministra Pracy i Opieki Społecznej wniesione zażalenie.

Zajęcia i przekazania materiałów opałowych w myśl rozporządzenia z dnia 24 lutego 1917 roku (Dz. U. R. str. 167) dokonywa wyłącznie Komisarz państwowy do rozdziału węgla i czynniki, przez niego upoważnione, w myśl obowiązujących przepisów.

Wywłaszczenie albo przekazanie innej osobie, w myśl ustępu 1 p. 2, nastąpić winno za odpowiednim wynagrodzeniem, które nie może przekraczać cen rynkowych z dnia zajęcia. Utracone korzyści nie podlegają zwrotowi. Wywłaszczenie albo przekazanie nie powinno wpłynąć ujemnie na normalne prowadzenie pozostałych działów przedsiębiorstwa, o ile wobec stanu rzeczy wchodzi w rachubę dalsze prowadzenie zakładu. Przeciwko ustalonemu wynagrodzeniu może być wniesione zażalenie w drodze sądowej w ciągu 6 miesięcy od chwili wręczenia decyzji o ustaleniu wynagrodzenia.

Przepisy rozporządzenia o zaradzeniu pałacemu brakowi mieszkań z dnia 9 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. str. 1968) pozostają bez zmiany.

§ 5.

Jeżeli wbrew § 1 nie zgłoszono zawiadomienia, to uprawnienia władzy demobilizacyjnej w myśl §§ 3 i 4 nie są skrepowane ustanowionymi w nich okresami.

§ 6.

Przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania:

- a) jeżeli zarządzenia, wymienione w § 1 ustęp 1, zostały przedsięwzięte na podstawie polecenia albo za zgodą właściwej władzy lub urzędu, który otrzymał odpowiednie uprawnienia,
- b) do zarządzeń w myśl § 1 ustęp 1 p. 2, które zastosowane zostały tylko jako środek walki ekonomicznej pomiędzy pracodawcami i pracownikami.

§ 7.

Kto z rozmysłem przeciwdziała przepisom §§ 1, 2, 4 albo zarządzeniom, wydanym w myśl § 3 ustęp 2, podlega karze pieniężnej do 25.000 zł. i karze więzienia do 1 roku albo jednej z tych kar. W razie niedbalstwa grozi kara do 10.000 złotych.

Obok kary mogą być skonfiskowane przedmioty, których dotyczy przekroczenie, niezależnie od tego czy są własnością sprawcy przekroczenia czy nie.

§ 8.

Minister Pracy i Opieki Społecznej wydaje potrzebne przepisy wykonawcze.

§ 9.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

643.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 15 lipca 1924 r.

o nadaniu nowego brzmienia rozporządzeniu o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 12 lutego 1920 r.

Na podstawie § 4 i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 1924 r. w sprawie zmiany względnie uzupełnienia niektórych postanowień niemieckich rozporządzeń, dotyczących demobilizacji gospodarczej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 58 poz. 587) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie niemieckie Ministra Pracy o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 12 lutego 1920 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. str. 218) otrzymuje nowe brzmienie, podane w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *L. Darowski*

Załącznik (do poz. 643).

Rozporządzenie o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej.

§ 1.

Pracownikami w znaczeniu przepisów poniższych są:

- a) osoby, które na podstawie stosunku służbowego są zatrudnione w zakładzie pracy jako robotnicy, czeladnicy, pomocnicy lub na podobnych stanowiskach (robotnicy);
- b) osoby, które w myśl ustawy ubezpieczeniowej dla pracowników z dn. 20 grudnia 1911 r. (Dz. U. Rz. str. 989) podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu. wliczając osoby, które na

podstawie § 10 № 5, § 11 albo § 14 № 2 i 3 teje ustawy są zwolnione od obowiązkowego ubezpieczenia, pozatem osoby, które podlegałyby obowiązkowemu ubezpieczeniu, gdyby ich zarobek roczny nie przekraczał 5.000 marek albo ich wiek lat 60, jak również pracowników biurowych, zajętych głównie niższymi lub wyłącznie mechanicznymi czynnościami.

Za pracowników uważani są również uczniowie i osoby, które przechodzą przepisowe wykształcenie w jednym z wyżej wymienionych zawodów.

§ 2.

Uczestnikami wojny w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są te osoby, które uzyskały prawa uczestników wojny przed demobilizacją wojskową.

§ 3.

Przedsiębiorcy i właściciele biur, nie wyłączając korporacji o charakterze publiczno-prawnym, są obowiązani, z zastrzeżeniem § 11 niniejszego rozporządzenia, do ponownego przyjęcia tych uczestników wojny i jeńców cywilnych, którzy w dniu 1 sierpnia 1914 r. byli zatrudnieni jako pracownicy w ich zakładzie lub biurze. Ten sam obowiązek mają ci sami pracodawcy względem uczestników wojny, którzy 1 sierpnia 1914 r. odbywali służbę w wojsku, lub marynarce i z tego powodu porzucili poprzednie zajęcie. Wreszcie rozciąga się obowiązek ponownego przyjęcia na tych uczestników wojny, którzy w chwili jej wybuchu uczęszczali jeszcze do szkoły i dopiero potem stali się pracownikami, jeżeli wprost z pierwszego miejsca pracy wstąpili do służby wojskowej lub marynarki.

Obowiązek ponownego przyjęcia upada, jeżeli pracownicy dali ważny powód do wypowiedzenia bez zachowania okresu wypowiedzenia i z tego powodu zostali zwolnieni, albo jeżeli pracodawca dowiedział się o tym ważnym powodzie dopiero po wystąpieniu pracownika z zakładu lub biura z innych powodów. Niema również obowiązku ponownego przyjęcia, jeżeli co do danego pracownika istnieje ważny powód, który uprawniałby pracodawcę do wypowiedzenia bez zachowania okresu wypowiedzenia w razie trwania stosunku służbowego.

§ 4.

Obowiązek ponownego przyjęcia wygasa, jeżeli pracownicy nie zgłoszą się w ciągu dwóch tygodni do swych poprzednich pracodawców, celem natychmiastowego podjęcia poprzedniej pracy. Okres obowiązkowego zgłaszania się wynosi 6 tygodni dla uczestników wojny, powracających z niewoli i osób, wracających z obozów jeńców cywilnych.

Okres powyższy rozpoczyna się z dniem przepisowego zwolnienia dla uczestników wojny, którzy w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nie są jeszcze zwolnieni z wojska, a dla jeńców cywilnych, którzy jeszcze nie posiadają prawa wolnego obioru miejsca zamieszkania, z dniem uzyskania tego pozwolenia. Dla zwolnionych już uczestników wojny